

- 3:o. att hvar och en till tjenstgöring inom kyrkan berättigad och förpligtad prestman må tillerkännas valrätt och valbarhet så väl vid elektorsvalen, som vid ombudsval till kyrkomötet;
- 4:o. att tiden för kyrkomötets sammankallande måtte, med nu gällande undantag, bestämmas till hvart tredje år.

Om remiss anhålles.

Stockholm den 30 Januari 1873.

P. Olsson
från Helsingborg.

G. Jonsson.
O. B. Olsson.
Nils Nilsson.
Per Nilsson,
Kulhult.

Ola Andersson.
A. W. Wigardt.
L. J. Svensson.
Per Nilsson.
i Espö.
Anders Persson.

Olaus Claesson.
Åke Andersson.
P. Lamberg.
Ivar Månsson.
J. W. Lundqvist.
Ola Jönsson.

Ol. Östling.
Jöns Andersson.
Sven Nilsson
i Österlöf.
Lasse Jönsson.

N:o 179.

Af Herr Jonas Andersson: Angående rättighet för landstingen att tillsätta folkskoleinspektörer m. m.

Under sistlidne års riksdag väcktes inom denna Kammare ett förslag, som ytterst afsåg att åt landstingen inrymma pligt och rättighet att, vid fråga om tillsättandet af folkskoleinspektörer, dertill upprätta och afgifva förslag. Så anspråklös, billig och i praktiskt afseende grundriktig denna framställning än var, lyckades den

dock icke att tillvinna sig Första Kammarens sympati och blef sålunda för den gången utan resultat. Frågan om landstingens inflytande på valet af folkskoleinspektörer synes likväl vara af den vikt för hela vårt folkskoleväsende och dess önskvärda utveckling, att den icke kan eller bör förfalla, och jag vågar derföre nu framlägga densamma till Riksdagens ytterligare ompröfning och behjertande. Utan att vilja klandra den hittillsvarande folkskoleinspektionen och dess utöfvande, synes man dock kunna utan misstag påstå, att densamma numera icke kan i oförändrad form i allo uppfylla sitt ändamål, eller motsvara tidens fordringar, hvilket också bevisas deraf, att flera landsting redan för flera år sedan ansett nödigt att fullständiga statens inspektion genom anordnande af egna inspektörer, hvilka fått sig ålagdt att mera uteslutande sysselsätta sig med till detta uppdrag hörande angelägenheter och att för hvarje år till landstinget afgifva berättelse öfver sin verksamhet, med bifogande af förslag till de vidare åtgärder för skolväsendets fortgående utveckling, som å landstingets sida funnits nödigt och lämpligt att vidtaga. Inom de län der dylika anordningar vidtagits, hafva, så vidt jag haft tillfälle att derom göra mig underrättad, dessa landstingens åtgöranden burit välgörande frukter, men skulle enligt mitt förmenande otvifvelaktigt kunna verka långt kraftigare, om landstingen i detta hänseende vore mera auktoriserade än som nu är fallet. Utan nödig medverkan från landstingen och derigenom framkalladt intresse från allmänhetens sida, vill det emellertid synas temligen klart, att statsinspektionen icke numera skall kunna förmå tillfredsställa på densamma ställda fordringar, och detta af helt naturliga orsaker. Likasom all annan centralisation ensamt under regeringsmaktens handhafvande, kan naturligtvis icke heller den ifrågavarande institutionen fullkomligt frigöra sig från benägenheten att stelna i former, utan att man derföre med skäl kan lägga vederbörande någon direkt försummelse till last. En samverkan af staten och kommunalmyndigheterna synes derföre vara af högsta behofvet påkallad, såvida folkskoleinspektionen skall kunna fylla sin gifna mission; och då landstingsinstitutionen, som vid tiden för inspektionens införande icke ens fanns till, numera tillkommit samt vunnit nödig stadga, så synes denna kommunalinrättning erbjuda en i alla afseenden lämplig förmedlingspunkt, derifrån mera lifaktighet skulle kunna ingjutas uti såväl sjelfva inspektionsinstitutionen som äfven derigenom hos den stora allmänheten; men för att vinna detta mål fordras att landstingen tilläggas någon obligatorisk skyldighet och rättighet vid frågan om inspektörernas tillsättning. För öfrigt anser jag för egen del, att ett mindre antal inspektörer med ständig tjänstgöring, under den tid af året då skolorna äro mera allmänt i verksamhet, skulle utöfva långt större inflytande och gifva bättre resultat än ett flertal tör åstadkomma genom oftare men flyktiga besök vid hvarje skola. I de flesta fall skulle en enda inspektör, som mera uteslutande vore i verksamhet under sommarmånaderna, kunna vara tillfyllest. Den bättre aflöning som för en sådan person kräfdes, skulle sannolikt, utan ökad anslag från statens sida, sålunda lätt kunna åstadkommas.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, tillåter jag mig vördsamt föreslå:

att Riksdagen för sin del beslutar: dels att det till folkskoleinspektionen inom riket afsedda anslagsbelopp ställes till Kongl. Maj:ts disposition, för att bland samtliga landstingen fördelas efter hittills följda grunder, dels ock att Riksdagen i underdånig skrifvelse anhåller, det Kongl. Maj:ts täcktes åt landstingen uppdraga att inom hvar sitt område utse nödigt antal lämplige och kompetente inspektörer öfver folkskolorna inom landstingsområdena, med skyldighet för landstingen att ej mindre till Kongl. Maj:t än ock till Domkapitlen årligen insända de af skolinspektörerne afgifna berättelser.

Remiss härfpå till vederbörligt Utskott utbeder jag mig.

Stockholm den 30 Januari 1873.

J. Andersson.

N:o 180.

Af Herr Werner Ericson: Om grundskatternas kapitalisering.

Vid de sednaste riksdagarne och ännu mera vid den nu påbörjade har visat sig ett sträfvande att få de så kallade grundskatterna delvis eller helt och hållet, efter längre eller kortare tids förlopp, eftersänkta. Då jag hyser den åsigt, att dessa skatter — om de ock till någon del vid sin tillkomst afsågos att endast för kortare tid utgå, dock genom den egenskap af ständiga, vid jorden fästade onera,